

Raadsvoorstel

Raadsvergadering Debat en Beslút	: 29 juni 2026
Petear	: 15 juni 2026
Agendapunt	:
Nummer	:
Datum voorstel	: 29 maart 2026
Onderwerp	: Perspectiefnota 2027
Zaaknummer	: Z. 885156
Portefeuillehouder	: de heer R.M. van Iddekinge

Voorstel:

1. In afwijking van de bepalingen in de financiële verordening gemeente De Fryske Marren 2026 de aanmeldingen voor 2027 en volgende jaren op te nemen in de begroting 2027 in plaats van de perspectiefnota 2027;
2. De Perspectiefnota 2027 vast te stellen;
3. De jaarschijf 2027 zoals opgenomen in deze Perspectiefnota 2027 als uitgangspunt te nemen voor de primitieve begroting 2027;
4. De in de jaarschijven 2028-2030 opgenomen zaken als uitgangspunt te nemen voor het te voeren beleid in de volgende jaren;

Inleiding - Ynliding

Conform de financiële verordening biedt het college voor 1 juni 2026 de raad de perspectiefnota 2027 aan met daarin o.a. het gewenste nieuwe beleid voor de komende jaren. Op dit moment is het actuele financieel meerjarenperspectief marginaal en biedt geen ruimte voor een integrale afweging van aanmeldingen. Daarnaast is het financieel perspectief nog niet duidelijk door onzekerheden over de hoogte van de meerjarige algemene uitkering. Tot slot zijn er in maart gemeenteraadsverkiezingen geweest en worden er bij de perspectiefnota 2027 mogelijk keuzes ten aanzien van nieuw beleid gemaakt op basis van een verouderd coalitieprogramma. Daarom stellen wij voor om de perspectiefnota 2027 op een andere manier aan te vliegen, namelijk door de integrale afweging van de aanmeldingen niet bij de perspectiefnota 2027 mee te nemen, maar bij de begroting 2027. Bij de begroting kan dan een besluit over de besteding van de financiële middelen plaatsvinden op basis van een actueel financieel perspectief. Over deze gewijzigde aanpak van de Perspectiefnota 2027 is de raad via een raadsmemo op 10 april geïnformeerd.

Het in deze perspectiefnota 2027 gepresenteerde structurele financieel perspectief lijkt op termijn positief, maar de verwachting is dat de uitgaven voor wettelijke taken fors toenemen. Als gevolg van onder andere vergrijzing in de WMO, stijgende kosten van de Jeugdzorg, te lage loon- en prijscompensatie vanuit het Rijk en hoge indexering bij verbonden partijen, zullen de uitgaven namelijk stijgen met miljoenen. Daarnaast wordt voor de meicirculaire 2026 rekening gehouden met een sombere prognose, gelet op het financieel Rijksbeleid. Bij de programmabegroting 2027-2030 zullen deze ontwikkelingen financieel vertaald worden.

Beoogd resultaat - Beëage resultaat

Een perspectiefnota 2027 zonder aanmeldingen ter besluitvorming voorleggen aan de raad. Bij de begroting 2027 en meerjarenraming 2028-2030 wordt op basis van een integrale afweging en een actueel realistisch financieel perspectief een keuze gemaakt voor nieuwe voorstellen.

Argumenten - Argumenten

1.1 Er is weinig ruimte in het structureel meerjarenperspectief

Uit het in de perspectiefnota 2027 gepresenteerde huidige meerjarenperspectief blijkt dat er weinig ruimte is voor nieuwe structurele beleidsvoorstellen. Dit zorgt ervoor dat er keuzes moeten worden gemaakt voor het honoreren van aanmeldingen. Bij de begroting 2027 presenteren we de actuele financiële informatie (op basis van de meicirculaire 2026). Op dat moment kan er een betere afweging plaatsvinden over de inzet van de beschikbare middelen voor nieuwe beleidsvoorstellen. Volgens de financiële verordening moeten de jaarschijven van het financieel meerjarenperspectief een positief saldo hebben van minimaal € 100.000.

1.2 Meer middelen benodigd voor bestaand en nieuw beleid dan beschikbaar

Inmiddels is duidelijk geworden dat al voor de open einde regelingen voor jeugdzorg en WMO veel meer geld nodig is. Dit legt een enorme druk op de beperkte vrije financiële ruimte. Daarom gaan we eerst alle ontwikkelingen die op ons af komen, nader uitwerken en kritisch kijken naar alle het bestaande en nieuwe beleid. Dit vraagt om keuzes. Hier maakt ook een plan van aanpak voor de bestaande bezuinigingstaakstelling deel van uit. Daarna kan de integrale afweging van de aanmeldingen binnen het actuele financieel perspectief plaatsvinden bij de begroting 2027.

1.3 Ten tijde opstellen Perspectiefnota 2027 is de volledige actuele financiële informatie niet beschikbaar

De Voorjaarsnota van het Rijk is naar de Tweede Kamer verzonden. Deze geeft een vooruitblik op de rijksbegroting van de komende jaren. Over de gevolgen worden de gemeenten geïnformeerd via de meicirculaire 2026. Omdat gemeenten de meicirculaire pas eind mei ontvangen kunnen de financiële gevolgen hiervan niet meegenomen worden in de perspectiefnota. De meicirculaire kan impact hebben op ons financieel perspectief. Hierdoor is het niet mogelijk om bij de perspectiefnota uit te gaan van actuele informatie en dus een actueel en realistisch financieel perspectief. Daarom stellen wij voor de integrale afweging van de aanmeldingen te verschuiven naar de begroting 2027. Door besluitvorming over de nieuwe aanmeldingen bij de begroting 2027 in november in plaats van bij de perspectiefnota 2027 in juni, verschuift alleen het moment van besluitvorming en niet het jaar van ingang van de aanmeldingen.

1.4 Nieuw coalitieakkoord

Op 18 maart 2026 hebben de gemeenteraadverkiezingen plaats gevonden. Daarna zal een nieuwe coalitie worden gevormd met een nieuw coalitieakkoord. Ten tijde van het opstellen van de Perspectiefnota 2027 is er nog geen nieuw coalitieakkoord. Voorstellen sluiten dan mogelijk niet aan op het nieuwe coalitieakkoord.

1.5 Niet ingevulde bezuinigingstaakstellingen

In de begroting 2026-2029 is een bezuinigingstaakstelling opgenomen van € 1,2 miljoen structureel vanaf 2028. Deze taakstelling is nog niet ingevuld. Binnenkort wordt een procesvoorstel bezuinigingen voorgelegd. Nieuwe beleidsvoorstellen ten gevolge van een nieuw coalitieakkoord kunnen leiden tot een verhoging van de bezuinigingstaakstelling. Om invulling van de bezuinigingstaakstelling vanaf 2028 te kunnen bewerkstelligen moet na de zomer 2026 gestart worden met project bezuinigingen. Hierbij gaan we ervan uit dat het uitvoeringsprogramma van het coalitieakkoord in de zomer 2026 (uiterlijk 1 september 2026 in verband met bepalen bezuinigingsopgave) gereed is.

1.6 Volgens de financiële verordening de raad vóór 1 juni een perspectiefnota aanbieden

In afwijking van de bepalingen in de financiële verordening zijn in deze perspectiefnota geen aanmeldingen meegenomen. Besluitvorming over de aanmeldingen vindt plaats bij de begroting 2027. Deze gewijzigde aanpak van de perspectiefnota 2027 wijkt hierdoor af van de bepalingen in de financiële verordening. Deze afwijking wordt ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

2.1/3.1/4.1 Onttrekking negatieve jaarschijven en storting positieve jaarschijf aan Algemene Reserve

Om een sluitend meerjarenperspectief met een saldo van € 100.000, conform de financiële verordening, te kunnen presenteren zijn verrekeningen met de Algemene Reserve benodigd. Voor de jaarschijven 2026 tot en met 2029 wordt in deze perspectiefnota een negatief saldo verwacht. Dit leidt dan ook tot onttrekkingen aan de algemene reserve zodat die jaarsaldi rond de € 100.000 bedragen. Voor de jaarschijf 2030 wordt een positief saldo verwacht hetgeen leidt tot een storting aan de Algemene Reserve.

2.2/3.2/4.2 Ontwikkeling structureel financieel meerjarenperspectief

Als de structurele lasten gedekt kunnen worden uit de structurele baten is er sprake van een structureel evenwicht. Hieronder een overzicht van het structureel financieel meerjarenperspectief:

Bedragen x € 1.000				
Omschrijving	2027	2028	2029	2030
Saldi perspectiefnota 2027-2030	168	183	114	146
Elimineren verrekeningen algemene reserve t/m begroting 2026	2.000	900	4.100	-
Elimineren verrekeningen algemene reserve perspectiefnota 2027	-200	-200	-200	4.700
Meerjarenperspectief incl. bezuinigingen	1.968	883	4.014	4.846
Niet ingevulde bezuinigingstaakstelling	-	-1.196	-1.196	-1.196
Incidentele aanmelding jeugdzorg (toezichtsbrief provincie)	-1.500			
Structureel meerjarenperspectief	468	-313	2.818	3.650

Om het structureel evenwicht te bereiken worden de verrekeningen met de algemene reserve geëlimineerd. Daarnaast worden ook de niet ingevulde taakstelling bezuinigingen in mindering gebracht omdat hier sprake is van nog niet ingevulde stelposten. Tot slot is in de begroting 2026 een incidentele verhoging van € 1,5 miljoen per jaar voor de kosten jeugdzorg voor de jaren 2026 en 2027 opgenomen. In de toezichtsbrief voor de begroting 2026 heeft de provincie aangegeven deze incidentele kosten voor jeugdzorg voor de jaren 2026 en 2027 van € 1,5 miljoen per jaar te beoordelen als structurele kosten. Daarom wordt het structureel financieel perspectief voor die jaren met € 1,5 miljoen verlaagd.

De opbouw van het structureel meerjarenperspectief 2027-2030 vanaf de programmabegroting 2026 ziet er als volgt uit:

Bedragen x€ 1.000				
	2027	2028	2029	2030
Structureel meerjarenperspectief begroting 2026	2.627	461	3.615	3.624
Amendement 1. Doorfietsroute Oudehaske	-58	-117	-117	-117
Amendement 2. Doorfietsroute Haskerhorne	-18	-36	-36	-36
Amendement 3. Kunstgrasveld SC Joure	-33	-33	-33	-33
Amendement 4. CVVO - VV Lemmer	-308	-308	-308	-308
Rentelasten aanmeldingen t.l.v. AR	-33	-33	-33	-33
Rentelasten onttrekken t.l.v. algemene reserve	-28	-48	-48	-48
Saldi programmabegroting 2026 incl. amendementen	2.149	-114	3.040	3.049
Autonome mutaties	-122	-132	-147	676
Reeds genomen raadsbesluiten	-51	-51	-51	-51
Rentelasten onttrekking t.l.v. AR	-8	-16	-24	-24
Incidentele aanmelding jeugdzorg (toezichtsbrief provincie)	-1.500			
Structureel meerjarenperspectief perspectiefnota 2027	468	-313	2.818	3.650

Het hierboven gepresenteerde financieel perspectief lijkt op termijn positief, maar de verwachting is dat de uitgaven voor wettelijke taken met miljoenen zullen toenemen door onder andere vergrijzing in de WMO, stijgende kosten van de Jeugdzorg, te lage loon- en prijscompensatie vanuit het Rijk en hoge indexering bij verbonden partijen. Daarnaast wordt voor de meicirculaire 2026 rekening gehouden met een sombere prognose, gelet op het financieel Rijksbeleid. Bij de programmabegroting 2027-2030 zullen deze ontwikkelingen financieel vertaald worden.

2.3/3.3/4.3 Hoogte algemene reserve

Ontwikkeling Algemene reserve:

Bedragen x€ 1.000					
	2026	2027	2028	2029	2030
Algemene reserve stand per 1 januari	23.691	21.793	15.896	16.614	20.514
Stortingen	8.652	6.600	3.300	4.100	-
Onttrekkingen	-10.550	-12.297	-2.382	-	-
Perspectiefnota 2027		-200	-200	-200	4.700
Algemene reserve stand per 31 december	21.793	15.896	16.614	20.514	25.214

Door het voorlopig positieve jaarrekeningresultaat van 2025 van € 1,5 miljoen en de verwachte saldi voor de jaren 2027, 2028, 2029 en 2030 zal de algemene reserve per 31/12/2030 € 25,2 miljoen bedragen. Rekening houdend met een benodigd weerstandsvermogen van minimaal € 8,6 miljoen, resteert er een vrije algemene reserve van € 16,6 miljoen. Op basis van de hierboven gepresenteerde saldi van Algemene Reserve zal de solvabiliteitsratio in de jaren 2027 t/m 2030 ruim 25% bedragen en daarmee voldoen aan de door de raad vastgestelde streefwaarde van 20% tot 50%. Een lagere Algemene Reserve zal leiden tot een lager eigen vermogen en daarmee tot een lagere solvabiliteit.

Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen – Kanttekeningen: risico's en eventuele beheersmaatregelen

Onzekerheden uitkering gemeentefonds

We zien al jarenlang een forse stijging in de kosten voor jeugdzorg. In de meicirculaire 2025 zijn incidentele en structurele middelen opgenomen ter gedeeltelijke compensatie van deze stijgende kosten. Dit is een oplossing voor de korte termijn maar voor de lange termijn biedt dit nog geen garantie. Daarnaast is de geplande korting op het gemeentefonds vanaf 2026 (ravijnjaar) deels gedempt door extra middelen in de meicirculaire 2025. Hierdoor is het ravijnjaar nu verschoven naar 2028. Tenslotte is er aangekondigd dat specifieke uitkeringen worden overgeheveld naar het Gemeentefonds met een budgetkorting van 10%. Het is nog niet duidelijk welke specifieke uitkeringen het gaat betreffen en hoe dit wordt uitgewerkt.

Incidentele verhoging budget jeugdzorg voor jaren 2026 en 2027

In het financieel meerjarenperspectief van de begroting 2026 is in afwachting van een nieuwe aanbesteding, voor de jaren 2026 en 2027 een incidentele verhoging van € 1,5 miljoen per jaar voor de kosten jeugdzorg opgenomen. Het is nog onzeker hoe deze kosten zich na 2027 ontwikkelen. Een reële verwachting nu is dat deze kosten ook na 2027 doorlopen. Dit zou betekenen dat het financieel perspectief vanaf 2028 ook nog met € 1,5 miljoen daalt.

Er is bij de begroting 2027 mogelijk onvoldoende structurele financiële ruimte voor de aanmeldingen

Als het bedrag van de aanmeldingen hoger is dan de beschikbare financiële ruimte na verwerking van de meicirculaire 2026 ontstaat er in één of meerdere jaarschijven een negatief saldo. Dit betekent dat de structurele lasten niet gedekt kunnen worden door de structurele baten. De provincie baseert haar toezichtsregime op de gepresenteerde jaarsaldi. Als het structureel saldo van de eerste jaarschijf (2027) en/of de laatste jaarschijf (2030) positief is, is er sprake van repressief toezicht. Als dit niet het geval is, is er sprake van preventief toezicht. Er moeten dan keuzes worden gemaakt. Hierbij kan o.a. gedacht worden aan het niet honoreren van aanmeldingen, verlagen van de uitgaven, verhogen van de inkomsten.

Late besluitvorming over aanmeldingen kan leiden tot latere start uitvoering beleid

Door de besluitvorming over aanmeldingen te verplaatsen naar de begroting 2027 is in november 2026 duidelijkheid over middelen voor nieuw beleid. Dit kan problemen opleveren als het gaat om verlenging/werving van personeel bij bijvoorbeeld welzijnsorganisaties. Dit kan gevolgen hebben voor het terugdringen van de professionele zorg (open einde regelingen) en hiermee de stijgende kosten.

Beleid, regelgeving en Sustainable Development Goals (SDG's) – Belied, regeljouwing en Sustainable Development Goals (SDG's)

Jaarplan 2026 planning & controlcyclus

Financiële verordening De Fryske Marren 2026

Financiën - Finânsjes

Zie toelichting hiervoor.

Duurzaamheid - Duorsumens

Niet van toepassing.

Participatie - Partisipaasje

Niet van toepassing.

Communicatie - Kommúnikaasje

Niet van toepassing.

Vervolg en evaluatie - Ferfolch en evaluaasje

Technische voorlichting	13 mei 2026
Schriftelijke vragenronde raad	6 t/m 20 mei 2026
Beantwoording schriftelijke vragen raad	21 mei t/m 4 juni 2026
Bespreking auditcommissie	19 mei 2026
Vaststellen antwoorden vragen raad door college	9 juni 2026
Versturen antwoorden naar griffie	10 juni 2026
Petear Raad	15 juni 2026
Debat en beslút Raad	29 juni 2026

Bijlagen - Taheakke

1. Perspectiefnota 2027

Burgemeester en wethouders van De Fryske Marren,

gemeentesecretaris,
Ditta Cazemier

burgemeester,
Leo Pieter Stoel